

Finansdepartementet
Skattelovavdelingen
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Saksbehandler: BSO
Vår ref.: 08/7739
Dato: 14.10.2008

Høring av arbeidsgrupperapport - Utleksling av grunndata på personinformasjonsområdet

Helsedirektoratet viser til høringsnotat av 01.07.2008 og rapporten med vedlegg vedrørende utveksling av grunndata på personinformasjonsområdet. Vi viser også til vår høringsuttalelse av 02.02.2004 om utlevering av opplysninger fra folkeregisteret.

En arbeidsgruppe avga 15.juni en rapport som er utarbeidet for å kartlegge behovet for data fra folkeregisteret, krav til innhold og kvalitet for slike data og formål for folkeregisteret m.v. Finansdepartementet har i høringsnotatet oppsummert hovedpunktene i rapporten. Rapporten sendes på høring uten at Finansdepartementet har tatt stilling til forslagene.

Folkeregisteret har en viktig funksjon som grunnlagsregister for offentlig- og deler av privat sektor. Samfunnsutviklingen har ført til en betydelig utvidet bruk av folkeregisteropplysninger. Vi trekker frem at folkeregisteret i dag er for vanskelig tilgjengelig for flere aktører i helsevesenet. Helsedirektoratet anser det derfor som viktig å modernisere folkeregistersystemet.

Helsedirektoratet vil i høringsvaret konsentrere seg om å svare på de punktene som vi oppfatter som mest sentrale for helseområdet.

Personvern

Direktoratet anser det som avgjørende at personvern hensyn står sentralt under utformingen av nytt regelverk. Folkeregisteret er et register med høy troverdighet og oppfattes å ha stor tillit i befolkningen. Dette er sentrale verdier å ivareta når det skal utarbeides et nytt folkeregister.

Formål

Helsedirektoratet er enig i arbeidsgruppens anbefaling om at det utformes en egen formålsparagraf for folkeregisteret. En egen formålsparagraf vil kunne angi viktige momenter ved tolkning av de enkelte bestemmelsene i loven, og angi lovens ramme. Ved utformingen av en formålsparagraf er det også viktig å synliggjøre avveiningen mellom ulike hensyn sml helseregisterloven § 1 med forarbeider.

Helsedirektoratet Divisjon spesialisthelsetjenester

Avd. bioteknologi og generelle helselover
Bård Soløy Ødegaard, tlf.: 24 16 31 92

Postadr: Pb 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadr: Universitetsgata 2 • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org. nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Helsedirektoratet bemerker at man bør presisere flere av de nevnte formålene før de tas inn formålsparagrafen. Det er vanskelig å fastslå hvilke rammer loven oppstiller når flere av formålsangivelsene er relativt vage og vide. Vi antar for eksempel at den foreslåtte formuleringen "bidra med informasjon til samfunnet", vil hjemle at folkeregisterdata kan benyttes til statistikk, analyse og forskning. Det bør likevel vurderes om dette bør presiseres. Et annet eksempel er formålet om å "ivareta samfunnsfunksjonene". Etter direktoratets vurdering er det vanskelig å se hvor grensene for dette formålet går.

Vilkår for registrering, utvidelse av personkretsen

Direktoratet støtter utvidelsen av populasjonen som skal registreres. Det er viktig at de som har rettigheter etter helselovgivningen inngår i det nye registeret.

Ny identifikator

Dagens fødselsnummer (11 siffer) og d-nummer er informasjonsbærende, dvs at man ut fra nummeret blant annet kan lese når personen er født og hvilket kjønn vedkommende har.

Arbeidsgruppen fremholder at det er uheldig at identifikatoren inneholder informasjon. Det er også på det rene at dagens fødselsnummerserie er i ferd med å bli oppbrukt (antagelig innen 2039).

Helsedirektoratet støtter i utgangspunktet forslaget om innføring av "informasjonsløs" identifikator. Dette fordi det prinsipielt er uheldig at en identifikator inneholder informasjon. Vi mener også at forslaget er det mest fremtidsrettede.

Vi ser imidlertid at andre hensyn trekker i retning av det alternative forslaget til arbeidsgruppen med identifikatorkode som inneholder fødselsdato. En slik identifikator er enklere å huske for personer som er i kontakt med helsetjenesten. Kjennskap til fødselsnummeret har blitt viktig både for pasientbehandling og forvaltning i helsesektoren.

Vi påpeker at man ved innføring av en ny identifikator må påse at helsetjenesten får en rask og enkel tilgang på opplysninger fra folkeregisteret.

Nærmere om innholdet i folkeregisteret

Et av forslagene til arbeidsgruppen er å ta inn flere nye opplysninger på frivillig basis. Dette er blant annet opplysninger om sekundær adresse, årsak til sekundæradresse, fasttelefonnummer, mobiltelefonnummer og e-postadresse.

Vi påpeker at flere av opplysningene som foreslås registrert fort blir utdaterte. Dette kan føre til at registeret ikke inneholder oppdaterte opplysninger, noe som kan få konsekvenser for troverdigheten til folkeregisteret.

Direktoratet trekker også frem at opplysning om sekundær adresse og årsak til sekundær adresse ved å gi informasjon om institusjonsopphold vil kunne anses som sensitive helseopplysninger. Direktoratet ber om at man vurderer denne konsekvensen opp mot forslaget om at sekundær adresse i utgangspunktet skal være fritt tilgjengelig.

Vi savner også en nærmere begrunnelse på hvorfor årsak til sekundær adresse er en opplysning av allmenn interesse og er dermed i utgangspunktet enig i dissensen fra arbeidsgruppen i punkt 6.2.6.

Tilgang til opplysninger i folkeregisteret

Helsedirektoratet støtter ikke arbeidsgruppens forslag om at enkelte opplysninger i utgangspunktet skal være allment tilgjengelig. Direktoratet kan ikke se at arbeidsgruppen har synliggjort behovet for et slikt inngrep i enkeltindividets personlige integritet.

Direktoratet kan heller ikke se at man i rapporten har foretatt en tilstrekkelig vurdering av mulighetene for misbruk og svindel. Det går frem av rapporten punkt 6.5.2 at en representant fra svenske myndigheter har opplyst til arbeidsgruppen at det i Sverige ikke har vært noe problem med misbruk og svindel som følge av denne åpenheten. Vi er av den oppfatning at mulighetene for misbruk og svindel må utredes grundig.

En allmenn tilgjengeliggjøring vil også øke mulighetene for at folkeregisteropplysninger brukes til andre formål som oppfattes som negativt i befolkningen. Dette kan svekke tilliten til registeret og dermed redusere datakvaliteten.

Det argumenteres i høringsnotatet for at økt tilgang for private vil føre til mer bruk av folkeregisterdata og bidra til bedre kvalitetssikring av registeret. Vi er usikker på i hvilken grad dette faktisk vil bidra til kvalitetssikring av registret fordi tilbakerapportering av feil og mangler vil være basert på frivillighet.

Direktoratet anser i utgangspunktet frivillig registrering og adgang til reservasjon mot åpen tilgjengelighet som viktige tiltak for å styrke personvernet. Vi mener likevel at det er uheldig å utforme en regel om aktiv reservasjon mot en slik allmenn tilgjengeliggjøring. Vi setter også spørsmålsteget ved om en slik reservasjonsadgang er tilstrekkelig for å motvirke de uheldige konsekvenser forslaget kan medføre.

Det kan for eksempel av ulike årsaker være vanskelig for enkelte personer å reservere seg. Vi tenker på for eksempel personer med redusert/manglende samtykkekompetanse. Vi viser i denne sammenheng også til det vi har skrevet nedenfor i punktet om sanksjoner.

Samspill, meldingsrutiner og datakvalitet

Vi støtter forslaget om at myndigheter som har en lovmessig tilgang til folkeregisteret skal ha en rett og plikt til bruk av folkeregisteropplysninger. Vi mener det er interessant at ulike aktører (samspillsaktørene) forslås å ha et innmeldingsansvar, kontrollansvar og registreringsansvar i forhold til de delene av folkeregisteret som ligger dem nærmest. Aktørene bør også ha en rett/ plikt til å melde fra om feil og avvik i registeret. Dette er tiltak vi mener kan ha positiv effekt på datakvaliteten.

Av samme grunn mener vi at det også er positivt at det i større grad ønskes tilrettelagt for at den enkelte borger skal kunne oppdatere egne opplysninger. Vi mener det i første omgang vil være naturlig at den enkelte får tilgang til å oppdatere adresseinformasjon, kontaktinformasjon og eventuelt reservasjon mot bruk av informasjonen slik dette foreslås i rapporten. Det bør også tilrettelegges for hurtigere oppdatering av registeropplysningene gjennom å øke andelen elektroniske meldinger

og forbedre prosessene for innmelding. For den vanlige innbygger bør bruk av elektroniske verktøy være en frivillig ordning fordi en del verken har tilgang eller kunnskap til å benytte denne type verktøy.

Sanksjoner

Det legges ikke opp til et system med forhåndsgodkjenning av den enkeltes bruk av opplysninger fra folkeregisteret. Den eneste kontrollen vil være reaksjoner i etterkant. Det foreslås at brukere av folkeregisteret som grovt eller gjentatte ganger bryter forutsetningene for bruken, for et visst tidsrom kan miste retten til å benytte opplysningene. Direktoratet oppfatter ikke en slik sanksjon som et tilstrekkelig effektivt tiltak mot misbruk av åpen tilgang til folkeregisteret. Direktoratet påpeker at arbeidsgruppens forslag gjør det relativt enkelt for misbrukere å omgå sanksjoner.

Metadatabase

Vi støtter forslaget om å opprette en metadatabase over folkeregisteropplysninger. Dette vil gi bedre informasjon om hvilke data som er i folkeregistret og hvordan dataelementene er definert. Dette vil bidra til at de data som samles inn blir mer entydige og at det gjøres riktige tolkninger av tallene. Dette er begge forutsetninger for å kunne lage god statistikk og å gjøre gode analyser.

Vennlig hilsen

Hans Petter Aarseth e.f.
divisjonsdirektør

Ragnhild Castberg
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk